

in za napredek svojega ljubljenega naroda, kateremu je v svojih delih zapustil lepo, z neumornim trudom pridobljeno dedščino. S čutom hvaležnosti se bodo zato še rodovi za nami spominjali njegovega imena, častnega vzgleda vsem, ki hoté svojemu narodu posvetiti svoje moči, po resnici in v déjanju! — Pokoj Tvoji duši, prijatelj!

Dr. D. Majaron.



## Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

### a) Ali je upnik zapustnikov upravičen k rekurzu zoper izločitev imovinskih sestavin iz zapuščine? (§ 97 zap. pat.).

Dijak A se je dne 24. avgusta 1906 pri zavarovalni družbi D. zavaroval za življenje in dotična polica se je glasila na zavarovalno svoto 3000 K, plačljivo dne 24. avgusta 1941 A-ju, če bi pa ta poprej umrl, takoj p r i n o s c u te police. A je dne 30. junija 1911 v Gradcu umrl, zapustivši nekaj dolgov. Zapuščinsko sodišče je bilo c. kr. okrajno sodišče v Gradcu. Pri popisu zapuščine je pokojnikov znanec in obenem upnik B napovedal, da zapuščina sestaja iz nekaj obleke in pa iz navedene police. Tudi druge zaslišane osebe so povedale, da jim je rajnik pravil o tej svojej polici, češ da imajo v njej jamstvo za njegove dolgove. Rekvizijskim potom zaslišani oče A-ja je izpovedal, da se polica od prvega začetka nahaja v njegovih rokah, da je doslej le on plačeval premije, da je polico vedno »imel v svoji shrambi kot v zastavi za vplačane zavarovalne obroke« in da je ne izroči sodišču pod nobenim pogojem. Med tem je upnik C zaradi 200 K zarubil proti pokojnemu A-ju njegovo terjatev iz navedene police proti zavarovalni družbi D in ker je le-ta založila zavarovalno svoto 2920 K pri zapuščinskem sodišču, je iz tega nastala judicijalna zaloga v obliki hranilne knjižice, na katero je prešla zastavna pravica za terjatev upnika C-ja.

Zapuščinsko sodišče v G r a d c u je s sklepom od 17. jul'ja 1911 A VII 291/11-12 odredilo, da navedena polica, nahajajoča se v rokah zapustnikovega očeta A-ja, oziroma njena vrednost ne s p a d a v zapuščino A-jevo.

## R a z l o g i.

Zadevna polica se je po poročilu zapustnikovega očeta nahajala vedno v njegovih, očetovih rokah, zlasti tudi ob času smrti zapustnikove. Po §-u 531 o. d. z. je zapuščina obsežek pravic in zavez umrlega. Iz tega in pa iz §-a 97 zap. pat. izhaja, da spada v zapuščinsko razpravo samo tisto premožno in nepremično premoženje, katero je zapustnik posedoval ob času svoje smrti, oziroma spadajo le tisti imovinski predmeti, glede katerih je bilo zapustnika ob času smrti smatrati za upravičenca.

Iz tega, da je zapustnik sklenil z zavarovalnim društvom pogodbo, vsled katere je po njegovi smrti izplačati gotovo svoto prinoscu police, torej tretji osebi, ki je določena z golim imetjem papirja, izhaja, da ta svota ni mogla postati sestavni del imovine zapustnikove, ker je pač tretja od njega različna oseba upravičena k prejemu. Zavarovalna svota se vsled določenega časa in smotra ni zagotovila zapustniku, nego tistemu, komur ima koristiti, to se pravi imetniku police; zapustnik sam ob času svoje smrti ni bil upravičen, da se mu izplača zavarovalna svota.

Zavarovalna svota torej ni sestavni del premoženja zapustnikovega in dosledno tudi ne more biti del njegove zapuščine.

Pravica zapustnikovega očeta, da terja kakor imetnik police zavarovalno svoto, torej ni sukcesija v pravice zapustnikove, nego opira se na zavarovalno pogodbo ter na dejstvo, da je vprašanje glede osebe, kateri ima polica koristiti, rešeno v očetovo korist vsled tega, ker ima polico.

Če posamezni upniki zapustnikovi trdijo, da jim je zapustnik obljubil, da bodo, če umre, njih terjatve pokrite iz zavarovalne svote, je to v tem slučaju brez pomena, ker v tej izjavi brez oblike ni videti veljavne poslednjevoljne odredbe.

Proti temu sklepu je dopusten rekurz na c. kr. deželno sodišče v Gradcu v 14 dneh po vročbi in je ta pravni pomoček vložiti pri le-tem sodišču. —

O tem sklepu sta bila med drugimi obveščena z vročbo tudi upnika B in C, ki sta proti njemu vložila rekurz. Upnik C je zlasti podarjal ničnost, ker se v izvenspornem postopanju hoče judicirati o tem, ali ima zapuščina pravico do police, oziroma do njene vrednosti, nadalje meritorno, da ima oče A-jev polico po njegovi lastni izjavi le za zastavo.

C. kr. deželno sodišče v Gradcu je s sklepom od 29. avgusta 1911 opr. št. R VIII 377/11 oba rekurza zavrnilo iz razlogov:

Po §-u 20 in naslednjih ces. pat. od 9. avgusta 1854 št. 208 drž. zak. je sodnim oblastvom zastran zapuščinske razprave postopati uradoma in v oficijoznem postopanju (oziraje se na §§-a 531 o. d. z. in 97 zap. pat.), tudi določiti premoženje, katero naj se privzame v zap. razpravo, in odločiti, kateri imovinski predmet naj bodo predmet razprave.

Upnikom zapustnika ni podeljen upliv na zapuščinsko razpravo po izvenspornem potu, temveč zamorejo pravice, ki so navedene v §§-ih 811, 812 in 815 uveljaviti le spornim potom. Ker upniki zapustnika nimajo legitimacije za uplivanje na uradno zapuščinsko razpravo, se jim tudi ne more pripoznati rekurzna pravica proti odredbam, ki se ukrenejo v tem postopanju.

Proti temu naziranju tudi določila §§-ov 73, 72 zap. pat. ne govore, kajti prvo določilo zgol odreja, da je, kadar je zapuščina prezadolžena, zaslišati stranke o kakovosti in vrednosti zapuščine, nadalje o stroških za bolezen in pogreb ter o drugih prilegovanih terjatvah ter potem premoženje, ki je s tem izrabljeno, prepustiti upnikom namestu plačila; drugo navedeno določilo pa nakazuje le na konkurzni red. Rekurz je torej bilo zavrniti. —

Proti temu sklepu je upnik C vložil nadaljni rekurz, v katerem je opozarjal, da se tej zapuščini sploh ni kurator postavil, da so torej tembolj interesovani upniki upravičeni braniti zapuščinsko premoženje proti prvosodnemu sklepu, ki utegne prejudicirati poznejšim zahtevkom na izločitev depota. Tudi se je skliceval na odločbo vrhovnega sodišča z dne 10. julija 1909 št. 7968 G. U. št. 12.824.

Vrhovno sodišče pa s sklepom z dne 17. oktobra 1911 opr. št. R VIII 377/11 temu rekurzu ni ugodilo. Odobrilo je razloge izpodbijanega sklepa in še dodalo: Akoravno je prvo sodišče upnike zapustnikove o svojem sklepu obvestilo z dodatkom, da jim pristojna zoper to rekurz, jim vendar ne gre značaj stranke, ker se ni o njih predlogih nič odredilo in tudi pri zapuščinski razpravi niso nastopili. Rekurentu je torej na prosto, da rednim pravnim potom uveljavi svoje pravice, ne glede na odločbe, storjene v oficijoznem postopanju (§ 18, odst. 2 zap. pat.).

b) Soprogu, ki se je po ločitvi zakona od mize in postelje s svojim zakonskim družetom zopet združil, ne da bi se bila zopetna združitev naznanila sodišču, se ob nanovo vloženi tožbi na ločitev zakona, ne sme dovoliti začasna odredba po zmislu §-a 372, t. 8 izvrš. reda.

Lovro in Marija S. sta bila sodno ločena od mize in postelje. Tedaj sta sklenila glede alimentacijskega vprašanja poravnavo. Nekaj mesecev pozneje sta se vnovič združila; stanovala sta skupaj in tudi spolno občevala. Zopetna združitev se ni naznanila sodišču. Po štirih mesecih skupnega bivanja je vložila Marija S. pri deželnem sodišču L. novo tožbo na ločitev od mize in postelje in je obenem predlagala, naj se ji dovoli ločeno stanovališče in pa naj se soprogu naloži, da ji mora plačevati provizorno alimentacijo. Prvo sodišče je temu predlogu ustreglo, ker je bilo nazora, da pravne posledice zopetne združitve niso odvisne od naznanila sodišču.

Višje deželno sodišče v L. je vsled toženčevega rekurza ta sklep deželnega sodišča spremenilo in predlog Marije S., da naj se izda začasna odredba, zavrnilo.

Vrhovno sodišče je z odločbo z dne 3. maja 1910 o. št. R VI 153/10 rekurzno rešitev višjega deželnega sodišča potrdilo.

#### Razlogi.

Pravno naziranje rekurznega sodišča, da zato, ker zopetna združitev zakoncev, s sodno poravnavo z dne... ločenih, ni bila sodišču naznanjena, ni treba znova urediti vprašanja provizornega ločenega stanovališča, ni pomotno. § 110 o. d. z. dovoljuje ločenima zakoncema vsak čas zopetno združitev, ali dostavlja, da se ta sodišču naznaniti »mora«. Ta dostavek se pa, osobito ker se rabi beseda »mora«, ne more drugače tolmačiti, nego da se mora to zgoditi, ako naj pridejo pravne posledice izvršene ločitve in pri tem ustanovljeni dogovori ob moč, odnosno, da se brez sodnega naznanila pravni učinek ne razveljavi. Ob obstoju ločitve in poravnave, s katero se je uredila alimentacija, pa ni treba nikake provizorne odredbe glede posebnega stanovališča, niti glede alimentacije, katera naj se daje. Revizijski rekurz je bilo torej zavrniti.

Dr. M. D.

## Kazensko pravo.

**Učin prestopka po §§-ih 269 lit. a in 237 k. z. je le tedaj podan, ako se znači storilčevo dejanje — ne glede na njegovo starost — i v objektivnem i v subjektivnem oziru za hudodelstvo.**

Vrhovno sodišče je vsled ničnostne pritožbe v obrambo zakona sodbo c. kr. okrajnega sodišča v R., s katero je bila Ana M. radi prestopka po §§-ih 269 in 237 k. z. obsojena, ker je v juniju, juliju ali avgustu 1910 uganjala s psom nečistost, na 24-urno samotno zaprtje, razveljavilo in stvar imenovanemu sodišču v vno-  
vično razpravo in razsojo vrnilo.

## Razlogi:

Sodba krši zakon glede določb §§-ov 237 in 269 a k. z., ker se glasom razlogov omejuje na to, da ugotavlja objektivni učin hudodelstva po §-u 129 I lit. a k. z., in ker smatra to ugotovitev za zadostno, da se prišteje označeno hudodelstvo nedorasli obtoženki za prestopok. Določba §-a 237 k. z., da se dejanja, ki se le radi nedoraslosti storilčeve ne prištevajo za hudodelstva (§ 2 lit. d), kaznujejo kakor prestopki, ustanavlja za predpogoj kaznovanja, da vsebuje dejanje ne le v objektivnem, ampak tudi subjektivnem oziru znake hudodelstva, ker bi utegnilo biti inače prištevanje dejanja kot hudodelstvo tudi iz kakega drugega vzroka, kakor po §-u 2 lit. d k. z., izključeno. Ako naj se dejanje nedorasle osebe kaznuje za prestopok, pred vsem ne sme nedostajati splošnega pogoja za prištevanje hudodelstva, hudobnega naklepa; ta hudobni naklep pa treba baš tembolj v sodbi ustanoviti, čim več dvoma je z ozirom na naravo delikta, ali je podan ali ne.

Sodnik bi bil moral v danem slučaju, ako je že videl v dejanju, ki ga je opisala ena sama priča, ki ga pa med tem, ko je s tega kraja odhajala, pač ni mogla natančno opazovati, objektivne znake hudodelstva, na vsak način tudi o tem izraziti svoje mnenje, ali je smatral za dokazano, da se je godilo — ne čisto pasivno — vedenje deklice v namenu in v svesti, da uganja s psom nečistost, ker bi bil le pod tem pogojem podan učin hudodelstva po §-u 129 lit. a k. z. tudi v subjektivnem oziru.

Ker pa sodba ni tega izrazila ter je ostala v tem oziru nepopolna in zatorej nična, je bilo na podlagi predloga generalne proku-

rature po zmislu §-a 33 k. pr. r., po §-u 292 k. pr. r. izreči, kakor je zgoraj navedeno. (Odločba vrh. sodišča z dne 7. decembra 1910 o. št. Kr I 371/10-4.)

Dr. M. D.



## Književna poročila.

*Mjesečnik* pravničkoga društva u Zagrebu je postal že toliko obsežen, da se je lanski letnik XXXVIII. (str. 1166) razdelil na dve poluletni knjigi. V knjigi II. ima naslednje, deloma tudi slovenske razprave: Dr. Fr. Mohorič: Nauk o nasprotnem sporazumu in njegova uporabnost v širšem pravu. — Dr. M. Štraznický: O unifikaciji mjenbenog prava. — Fr. vitez Kruszelnicki: Pravo pobijanja pravnih djela insolventna dužnika. — Dr. Fr. Seifert: Kazne u novim osnovama kaznenoga zakona. — Dr. M. Gruber: Hrvatski pravni jezik. — Dr. E. Lovrič: Hrvatski glagoljski notari i njihove notarske knjige. — Dr. Sieben-sehein: Ima li mjesta popustu prenosne pristojbe s naslova blizine predidućeg prenosa. — Dr. M. Kasumović: Za t. zv. nepriviligovane tražbine dopustiva je samo čestična dražba zadružnih nekretnina. — Dr. L. Krašković: Nekoliko priloga k „zalazu“ itd. — Dr. J. Šilović: Pogibeljan zločinac. — R. Strohal: Nešto o pravnom životu hrv. naroda u austrijskoj Istri u 16. i 17. vijeku. — P. D.: Nekoliko opazka prigodom djelomične preinake obćeg gradj. zakonika. — Dr. E. Čimić: Da li se imade sumnjivost nekoga svjedoka ureda radi u obzir. — Dr. M.: K tumačenju §§ 38, 41, 322, i 334 k. p. glede naknade troškova privatnom tužitelju. — r.: Kada se imade sastaviti prigovor nenadležnosti. — P. Šumanovac: O sadržaju prava člana nepredstavnik zadruga koji po §-u 5. toč. 2 al. zadnja zadružne novele imade pravo doživotnog uživanja zadruž. imovine. — Dr. V. Vimpulšek: Mora li se stvarno nenadležnom sudu prigovoriti na prvom ročištu na tužbu. — Dr. Fr. S. Gundrum-Oriovčanin: Umobolja i kazniona. — Dr. N. Andrijašević: Provadjanje opć. izbora u Dalmaciji i potreba novog izbornog pravilnika. — Dr. M. Dolenc: Avstrijska kazenskopravdna novela. — G. Tadić: Refleksije sa naučne ekskurzije u kaznionu mitrovačku. — Dr. J. Špringer: Ima li mjesta popustu prenosne pristojbe s naslova blizine predidućeg prenosa. — Dr. I. Strohal: Nešto o tobožnjem „survivalu“ zadruga sprezi. — Dr. A. Biankini: Zločin i pijanstvo Hrvata i Srba u Sjedinjenim Državama. — Dr. J. Šilović: Psihologija svjedočanstva. — H. Već: Omedjašenje zem. posjeda. — Dr. Th. E.: Solidarni jamac za porez ne može se u ovršnom postupku zametnutom proti glavnom dužniku poslužiti izlučnom tužbom po §-u 447 grpp. — Dr. J. Šilović: Naknada troškova zastupnika privatnog tužitelja. — Dr. Marinić: Pobojni zakon i posjed. — Dr. Ž. Miladinović: Tko odgovara kod privremenog (periodičnog) časopisa za propuštenje ili zanemarenje dužne pažnje i kad ta odgovornost pada na odgovornog urednika.

